Korespondencja czasu wojny – czym żyli ludzie

część 4.

Na il. 10 pokazano awers i rewers kartki wysłanej 3.9.1940 z Tomaszowa Mazowieckiego do Warszawy. Jest to nieważna w GG polska całostka, kartka pocztowa Fi. nr Cp 81 nakład I (z sygn. "X-1938") i z napisem propagandowym nr 11. Została wykorzystana jako formularz kartkowy Fp (z nieważnym znakiem opłaty), opłacona zgodnie z taryfą pocztową GG dwoma doklejonymi znaczkami GG Fi. nr 1 o łącznej wartości 12 groszy.

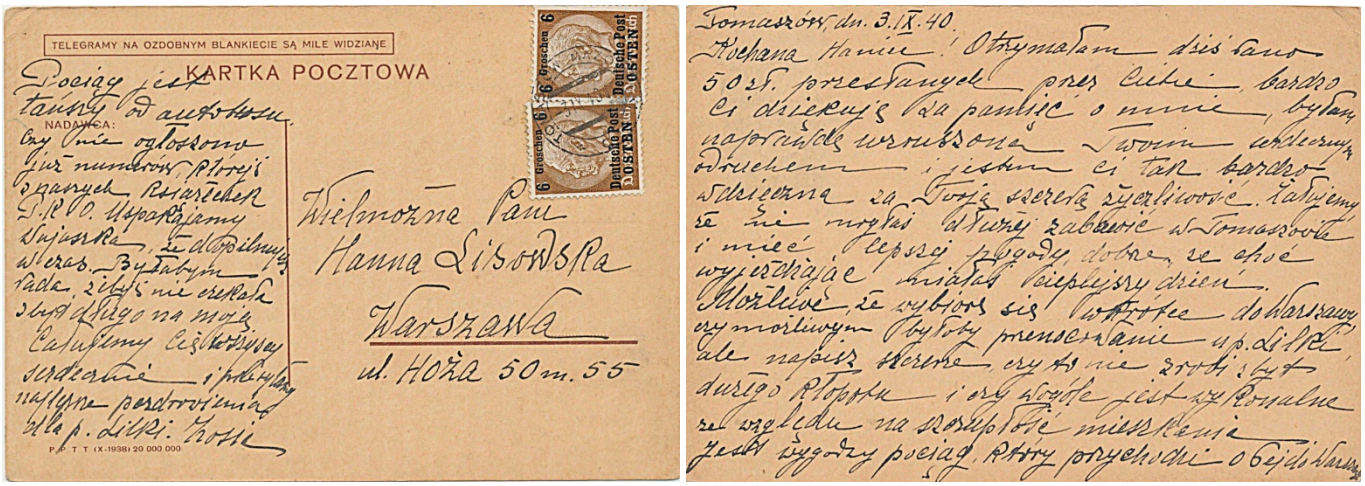

il. 10

Tekst na rewersie:

„Tomaszów, dn. 3.IX.40

Kochana Haniu! Otrzymałam dziś rano 50 zł. przesłanych przez Ciebie, bardzo Ci dziękuję za pamięć o mnie, byłam naprawdę wzruszona Twoim serdecznym odruchem i jestem Ci tak bardzo wdzięczna za Twoją szczerą życzliwość. Żałujemy, że nie mogłaś dłużej zabawić w Tomaszowie i mieć lepszej pogody, dobrze, że choć wyjeżdżając miałaś cieplejszy dzień. Możliwe, że wybiore się wkrótce do Warszawy, czy możliwym byłoby przenocowanie u p. Lilki, ale napisz szczerze, czy to nie zrobi zbyt dużego kłopotu i czy w ogóle jest wykonalne ze względu na szczupłość mieszkania. Jest wygodny pociag, który przychodzi o 6ej do Warszawy." (dalszy tekst na awersie) *Pociąg jest tańszy od autobusu. Czy nie ogłoszono już numerów, którejś z naszych książeczek P.K.O. Uspakajamy wujaszka, że dopilnujesz w czas. Byłabym rada, żebyś nie czekała zbyt długo na moją. Całujemy Cię wszyscy serdecznie i przesyłamy najlepsze pozdrowienia dla p. Lilki. Zosia."*

Na il. 11 pokazano awers i rewers kartki pocztowej GG Fi. nr Cp 8I. (sygnatura IX.40.) opłaconej zgodnie z obowiązującą taryfą i wysłanej z getta warszawskiego 19.04.1941 do miejscowości Mogilew w Białorusi (BSSR - Białoruska Socjalistyczna Republika Radziecka), co potwierdza na awersie stempel odbiorczy „Могилев" z 5.5.1941. Kartka ta przed dostarczeniem jej na pocztę w Warszawie do wysyłki, została zgodnie z przepisami DPO sprawdzona przez - podlegającą Radzie Żydowskiej (Judenrat) - wewnętrzną cenzurę korespondencji w getcie.

Potwierdzeniem jest umieszczony na awersie czerwony prostokątny stempelek „JUDENRAT/ WARSCHAU" oraz napisane ołówkiem numery i parafki kontrolerów lub cenzorów. Kartka skasowana została stemplem wirnikowym WARSCHAU C1 i nie była dodatkowo cenzurowana przez ABP/OKW. Takie ocenzurowanie zdarzało bardzo rzadko, gdyż zgodnie z przepisami OKW cała korespondencja za granicę musiała być kontrolowana przez odpowiednie urzędy ABP.

W owym czasie Mohylew (*ros. Mogiliow*) znajdował się zgodnie z układem Ribbentrop - Mołotow podpisanym 23.9.1939, pod zaborem ZSRR.

Kartka została wysłana tuż przed atakiem Niemiec na ZSRR, który nastąpił 21.6.1941. Od 26.6.1941 do czerwca 1944 Mohylew znajdował się pod okupacją niemiecką.

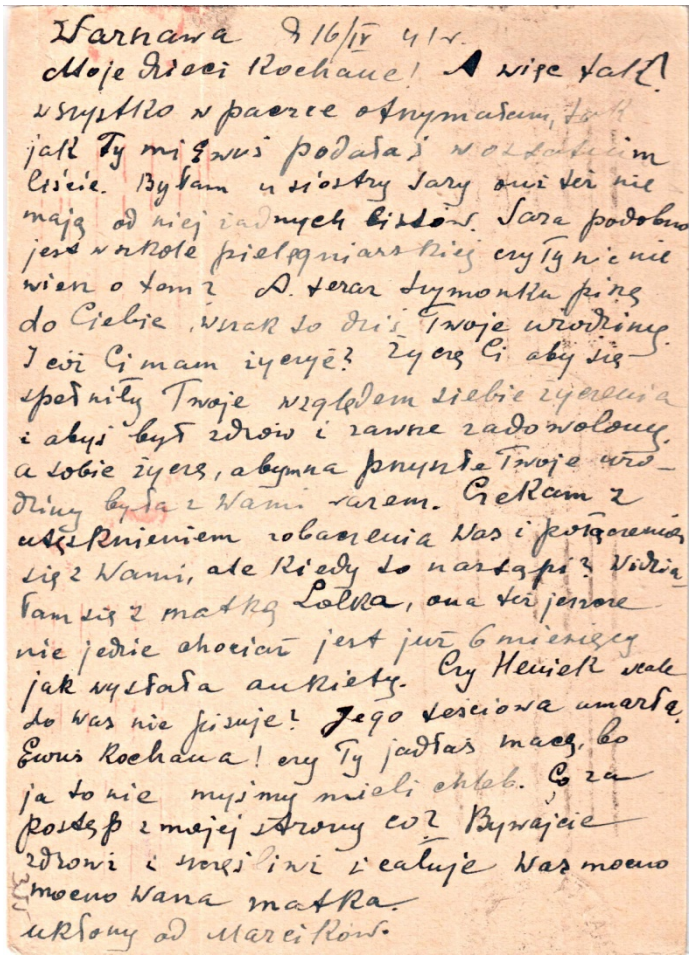

Warszawa 9/16/IV 41 r.
Moje Dzieci Kochane! A więc tak wszystko w paczce otrzymałam, tak jak Ty mi Ewuś podałaś w ostatnim liście. Byłam u siostry Sary oni też nie mają od niej żadnych listów. Sara podobno jest w szkole pielęgniarskiej czy Ty nie wiesz o tom? A teraz Szymontku piszę do Ciebie, wszak to dziś Twoje urodziny. I cóż Ci mam życzyć? Życzę Ci aby się spełniły Twoje względem siebie życzenia i abyś był zdrów i zawsze zadowolony, a sobie życzę, abym na przyszłe Twoje urodziny była z Wami razem. Czekam z utęsknieniem zobaczenia Was i połączenia się z Wami, ale kiedy to nastąpi? Widziałam się z matką Lolka, ona też jeszcze nie jedzie chociaż jest już 6 miesięcy jak wysłała ankietę. Czy Heniek wcale do Was nie pisuje? Jego teściowa umarła. Ewuś Kochana! czy Ty jadłaś macę, bo ja to nie myśmy mieli chleb. Co za postęp z mojej strony co? Bywajcie zdrowi i szczęśliwi i całuje Was mocno mocno Wasza matka
Ukłony od Marcików.

15792 JUDENRAT WARSCHAU
POSTKARTE
ABSENDER
Rozia Justman
Warschau
Ogrodowa 16/26
30 GENERALGOUVERNEMENT
Г. Могилев Б.С.С.Р.
ул. Первомайская № 71
Главпочтоуправление
для Евы Юстман
Могилев
ul. Pierwomajskaja № 71
Ha Ewy Justman

il. 11

Tekst na rewersie:
„Warszawa 16/IV 41 r.
Moje dzieci kochane! A więc tak wszystko w paczce otrzymałam, tak jak Ty mi Ewuś podałaś w ostatnim liście. Byłam u siostry Sary oni też nie mają od niej żadnych listów. Sara podobno jest w szkole pielęgniarskiej czy Ty nie wiesz o tom? A teraz Szymontku piszę do Ciebie, wszak to dziś Twoje urodziny. I cóż Ci mam życzyć? Życzę Ci aby sie spełniły Twoje względem siebie życzenia i abyś był zdrów i zawsze zadowolony, a sobie życzę, abym na przyszłe Twoje urodziny była z Wami razem. Czekam z utęsknieniem zobaczenia Was i połączenia się z Wami, ale kiedy to nastapi? Widziałam sie z matką Lolka, ona też jeszcze nie jedzie chociaż jest już 6 miesięcy jak wysłała ankietę. Czy Heniek wcale do Was nie pisuje? Jego teściowa umarła. Ewuś kochana! czy Ty jadłaś macę, bo jak to nie myśmy mieli chleb. Co za postęp z mojej strony co?
Bywajcie zdrowi i szczęsliwi i całuje Was mocno mocno Wasza matka
Ukłony od Marcików.”

<u>Na il. 12</u> pokazano awers i rewers poleconej kartki (wydanie niepocztowe) wysłanej 3.7.1941 z Krakowa do Nowego Jorku. Kartka opłacona jest zgodnie z taryfą zagraniczną znaczkami Fi. nr 46 (30 gr) i nr 49 (60 gr. za polecenie). Kartka była ocenzurowana w Berlinie, co potwierdza na awersie nieczytelny czerwony stempel ABP (Riemer nr B - 2c) i czarny sześciocyfrowy numer ewidencyjny cenzora „557247”. W dolnym narożu awersu widać owalny czarny stempel Urzędu Amerykańskiej Cenzury „NEW YORK / REG'Y. DIV. (data nieczytelna)” oraz na białej zaklejce nr ewidencyjny amerykańskiego cenzora „3430” (z braku miejsca na kartce numer ten został wycięty z banderoli/zaklejki amerykańskiej cenzury „EXAMINER 3430”).

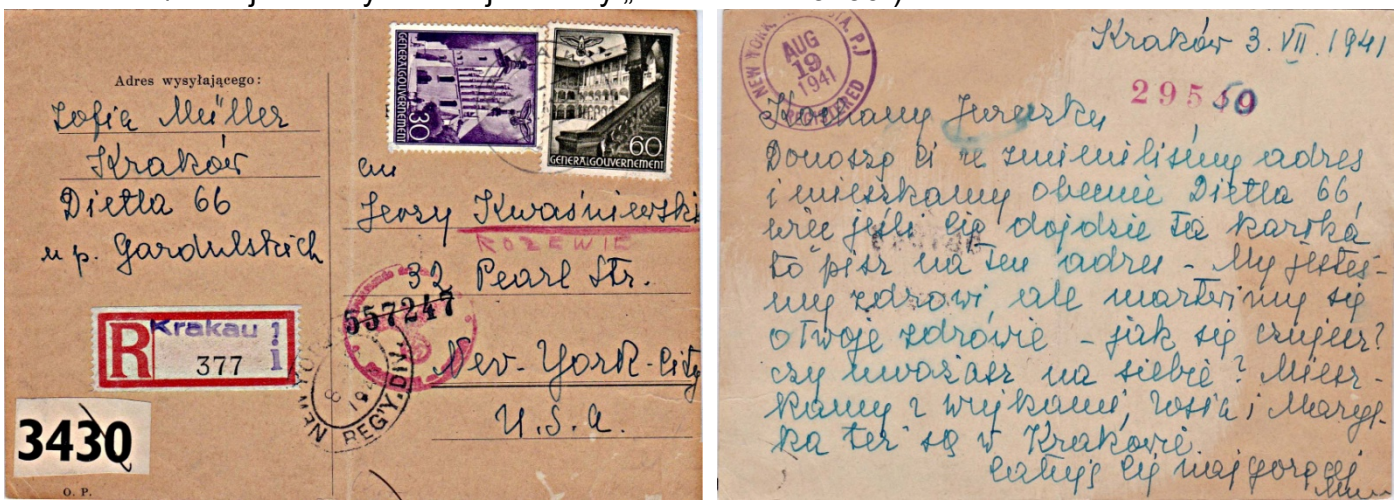

Adres wysyłającego:
Zofia Müller
Kraków
Dietla 66
u p. Garodulskich
30 GENERALGOUVERNEMENT
60 GENERALGOUVERNEMENT
Krakau 1 377 1
R
3430
O. P.
Pan
Jerzy Kwaśniewski
ROZEWIE
32 Pearl Str.
New-York-City
U.S.A.
557247
NEW YORK REG'Y. DIV.
AUG 19 1941
EXAMINED
Kraków 3. VII. 1941
29550
Kochany Jurek,
Donoszę Ci że zmieniliśmy adres i mieszkamy obecnie Dietla 66, więc jeśli Ci dojdzie ta kartka to pisz na ten adres - My jesteśmy zdrowi, ale martwimy się o Twoje zdrowie - jak się czujesz? czy uważasz na siebie? Mieszkamy z wujkami, Rosia i Marysia też są w Krakowie.
Całuję Cię najgoręcej
Mama

il. 12

Na rewersie widać fioletowy stempel odbiorczy z Nowego Jorku z datą 19.8.1941 i w barwie lila pięciocyfrowy rejestracyjny stempel Urzędu Cenzury w Nowym Jorku „29550”, gdzie wpływały wszystkie polecone przesyłki z zagranicy. Widoczne na rewersie odbarwienie wskazuje na to, że kartka przeszła również przez kontrolę chemiczną ABP.

Tekst na rewersie:
„Kraków 3.VII.1941
Kochany Jureczku
Donoszę Ci że zmieniliśmy adres i mieszkamy obecnie Dietla 66, więc jeśli Cię dojdzie ta kartka to pisz na ten adres - My jesteśmy zdrowi, ale martwimy się o Twoje zdrowie - jak się czujesz? czy uważasz na siebie? Mieszkamy z wujkami, Zosia i Marylka też są w Krakowie.
Całuję Cię najgoręcej ???”